

HALDUN TANER'İN ÖYKÜSÜNE BAKMAK

Haldun Taner'i ilk defa *On İkiye Bir Var* adlı öykü kitabıyla tanıdım. Çoğu meraklısı gibi... Şanssızlık bu ya, Taner'den hemen sonra genç bir öykü yazarının ilk kitabını okudum. Haldun Taner'den sonra okunmak, hemen her genç yazar için büyük şanssızlık olmalı... Çünkü zihnimde ilk olmanın heyecanı değil, çiğ, kekremsi bir tat kalmıştı sadece.

Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan *Canlar Ölesi Değil* kitabını görünce ister istemez yeniden okumak istedim *On İkiye Bir Var*'ı. Tabii Varlık **Yayınları'ndan** çıkan eski baskısıyla. Taner'in öykülerindeki sadeliğe, anlatımındaki rahatlığa ulaşmak hiç kolay değil. Onu sadece bir öykü yazarı olarak tanımlamak da mümkün değil. Fikriyle, tiyatro çalışmalarıyla ve tüm hayatıyla **sanatını** tamamlayan bir isim Taner. Bu hayata yakından bakmak için *Canlar Ölesi Değil* iyi bir kaynak. Taner'in eşi Demet Taner'in kaleme aldığı **kitapta**, bir yandan Haldun Taner'in hayat öyküsünü okuyor, bir yandan da daha önce görmediğimiz onlarca fotoğrafa göz atma şansı yakalıyoruz. Konuşmalar ve hatıralarla birlikte...

Kitaptaki Ayrıntılar

Demet Taner'in **sanatçıyla** ilgili anlatılarından oluşan **kitapta** pek çok farklı ayrıntıya rastlamak mümkün. İkilinin nasıl tanıştıkları,

arkadaşlıkları, yaşadıkları zorluklar... Dostlukları ve dönemin önemli isimlerine dair ayrıntılar da mevcut. Muhsin Ertuğrul'un Üsküdar Çiçekçi'deki evinin, arkadaşları için keyifli bir buluşma noktası olduğunu, Ertuğrul'un misafirlerine yaptığı çayı da naif bir biçimde hatıralarına eklemiş Taner. Tabii bu anlatıların arasına, okurun bulması için sıkıştırılmış öyküler de var. Duvarları **kitaplar** ve tablolarla dolu evi, annesiyle ilişkisi, Mühürdar Sahili'ndeki ev, bu evin sokağı, denizi, kuşları, *Yalıda Sabah*'la birebir uyuşması ve daha nice...

Taner'in İstanbul'u

Can Yücel, Taner için şunları yazmıştı, "Giderayak/ Sen belki de/ İnsan Haldun/ Çok bi güzel/ Çok bi güzel/ Çok bi güzel/ Yepyeni bir İstanbul'dun." Yücel'in Taner'i İstanbul'a benzetmesi burada kalsın, biz Taner'in İstanbul'una bakalım. "Ced be ced İstanbullu olanlar, İstanbul'un çok semtinde oturmuş olanlar, bir çeşit İstanbul ve İstanbullu uzmanı sayılırlar... Geçende hesapladım. Bu sihirli kentin tam yirmi ayrı semtinde oturmuşum zaman zaman. Bir sevgilinin kolunu, boynunu, yüzünü, bileklerini, ellerini ayrı ayrı sever gibi..."

Taner için doğduğu bu kent çok önemliydi ama hayatının önemli bir bölümünü de Almanya'da geçirmişti. Öğrenciliğini Heidelberg Üniversitesi'nde yapmıştı. Yıllar sonra tiyatro sahnesi için yazdığı *Keşanlı Ali Destanı*'nın oyunları için de yine öğrenciliğinin geçtiği Almanya'ya geri döndü. Uzun süre Avrupa'da oyunlar için bulundu. Döndüğünde Metin Akpınar ve Zeki Alasya'yla Türkiye'nin ilk

kabare tiyatrosu olan Devekuşu Kabare'yi, Ahmet Gülhan ile de Tef Tiyatro Grubu'nu kurdu. Sayısız tiyatro eseri ve öykü kaleme aldı. **Kitapta** o günleri anlatan pek çok anı mevcut. Bu anılarda Taner'in tiyatro seyircisini nasıl yorumladığını, onların tepkilerinin her birini nasıl değerlendirdiğini görüyoruz: "1977 yılında Ahmet Gülhan'la tiyatrodan ayrılıncaya kadar, Sırselviler'deki bu yer, benim için de günlük yaşamın bir parçası oldu. Arkada bir yerlerde durur, seyircilerin reaksiyonlarını gözlemlerdi. Hem seyircilerle hem de oyuncularla ilgili notlar alır, sonra bunları oyunculara aktarırdı."

Yazarlık Ulusu

Taner, bir programda görüştüğü Arthur Miller'a şöyle demişti: "Siz dünyanın bir ucunda bütün gözlemlerin üzerine çevrildiği bir yerde, biz dünyanın öteki ucunda ayrı uluslardan da olsak, aslında yazarlar sadece kendilerinden oluşan tek bir ulustur: Yazarlık ulusu. Çünkü nerede bir acı varsa, yüreğimiz aynı anda sızlar."

Taner, kendisinin de söylediği gibi yazarlık ulusundan önemli bir ferdiydi. Bu gerçeği kim inkâr edebilir? Onun kalemi nasıl tuttuğunu anlamak, öyküyü, tiyatromuzu yorumlayabilmek için eserlerine tekrar tekrar göz atmak en doğrusu. ■

Canlar Ölesi Değil
Fotoğraflarla Haldun
Taner'in Yaşamöyküsü
Demet Taner
Yapı Kredi Yayınları